

PROF. DR HAB. KLAUS ZIEMER
LAUREATEM STATUETKI HONOROWEGO HIPOLITA
TOWARZYSTWA IM. HIPOLITA CEGIELSKIEGO W POZNANIU

Działające w Poznaniu Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego stawia sobie za cel statutowy krzewienie pozytywistycznych tradycji pracy organicznej, tak silnie kojarzonych z Wielkopolską i jej dziewiętnastowiecznymi bohaterami. Czyni to przez promocję i wspomaganie instytucji, stowarzyszeń, władz samorządów oraz przedsiębiorców w działaniach na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, kulturalnego i edukacyjnego, współpracy lokalnej i regionalnej oraz międzynarodowej. Towarzystwo upamiętnia osobę patrona – Hipolita Cegielskiego, podtrzymując bliski mu system wartości związanych z pracą i przedsiębiorczością, a także w symboliczny sposób, przyznając znaczącym osobom statuetki jego imienia.

Gmach Instytutu Zachodniego wybrany został jako miejsce, w którym dnia 27 maja 2008 r. wyróżniono statuetką Honorowego Hipolita osobę prof. Klaus Ziemera, znanego historyka i badacza najnowszych relacji polsko-niemieckich, dyrektora Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie. Przybyłych gości powitał dyrektor IZ prof. Andrzej Sakson, a wygłoszona przez przewodniczącego Rady Naukowej IZ prof. Huberta Orłowskiego laudacja przybliżyła zebrany sylwetkę wyróżnionego badacza. Statuetkę Honorowego Hipolita wręczył dr Marian Król, prezydent Zarządu Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego. Odczytał on również adres gratulacyjny nadesłany przez prezydenta Miasta Poznania Ryszarda Grobelnego.

Klaus Ziemer urodził się w Heidelbergu i tam rozpoczął studia, kontynuowane następnie w Monachium. Uzyskane wykształcenie politologiczne, historyczne oraz z filologii klasycznej pozwoliło mu podjąć pracę naukową w paryskiej *Fondation Nationale des Sciences Politiques*, a po roku powrócić na Uniwersytet w Heidelbergu, gdzie zdobył kolejne szczeble awansu akademickiego: w 1977 r. doktorat nauk filozoficznych oraz w 1985 r. habilitację w zakresie politologii. Kolejne lata upłynęły pod znakiem pracy na uniwersytetach Essen, Monachium oraz Mannheim, aż po profesurę uzyskaną w Trewirze. Z lat 60. wyniósł doświadczenie kontaktów z młodzieżą katolicką NRD, a późniejsze spotkania ze studentami z Polski, m.in. podczas szkół letnich w Salzburgu zaowocowały pasją przekraczającą ramy pracy naukowej. Obszarem swych zainteresowań badawczych uczynił wiek XX, sporo miejsca poświęcając Polsce i jej relacjom z Niemcami, szczególnie z dawną NRD. W 1998 r. Klaus Ziemer objął na dziesięć lat stanowisko dyrektora Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie. Jest także pracownikiem naukowym Instytutu Politologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, gdzie kieruje Katedrą Systemów Politycznych.

Spśród opublikowanych prac Profesora wymienić należy m.in.: *Politische Parteien im frankophonen Afrika* (1978), *Demokratisierung in Westafrika? Die politische Systeme von Senegal, Elfenbeinküste und Togo nach 2 Jahrzehnten Unabhängigkeit* (1984), *Polens Weg in die Krise. Eine politische Soziologie der „Ära Gierk“* (1987), oraz zredagowane tomy: *Pipers Wörterbuch zur Politik. Teil 4. Sozialistische Systeme: Politik – Wirtschaft – Gesellschaft* (1986 oraz 1989), *Forschung und Lehre Ostmitteleuropas im Umbruch: Sozialwissenschaften in der Transformation* (1996), *Die Neuorganisation der politischen Gesellschaft: staatliche Institutionen und intermediäre Instanzen in postkommunistischen Staaten Europas* (2000), *Deutsch-polnische Beziehungen 1939-1945-1949: eine Einführung*

(z Włodzimierzem Borodziejem, 2000), *Schwierige Nachbarschaften: die Ostpolitik der Staaten Ostmitteleuropas seit 1989* (2001), *Wahlen in postsozialistischen Staaten* (2003).

Czas aktywności zawodowej Profesora przypadający na kierowanie Niemieckim Instytutem Historycznym upłynął pod znakiem kontynuacji pracy naukowej, której nie ustępowała aktywność menedżerska. Promocja historiografii obu narodów w kraju sąsiednim zaowocowała serią wydawniczą Klio, realizowaną przez warszawską instytucję we współpracy z oficynami Volumen i Wiedza Powszechna oraz Fibre-Verlag. Inne publikacje, także o charakterze źródłowym i porównawczym, oraz konferencje i seminaria organizowane samodzielnie i we współpracy z placówkami z Polski i Niemiec pozwalają ocenić działalność kierowanego przez Klause Ziemera instytutu jako trwały element polsko-niemieckiej współpracy naukowo-badawczej oraz popularyzatorskiej. Udział w podejmowanych projektach przedstawicieli najmłodszych pokoleń pracowników naukowych jest być może efektem wcześniejszych doświadczeń Profesora i przekonania o korzyściach płynących ze wspólnego dociekania prawdy. Materialnym, choć przecież również istotnym znakiem zaangażowania dyrektora Niemieckiego Instytutu Historycznego jest zmiana siedziby tej placówki: przeprowadzka z pomieszczeń zajmowanych w Pałacu Kultury i Nauki do pięknie zaadaptowanego Pałacu Karnickich unaoczniała, że pałac pałacowi nie równy...

Oficjalną część uroczystości zwieńczyło wystąpienie Laureata. Klaus Ziemer nawiązał do poznańskich tradycji pracy organicznej w sposób jak najbardziej aktualny, podkreślając, że jest to wizja przekraczająca doraźne uwarunkowania. Zrodzona w warunkach walki z wynarodowieniem i staran o suwerenność kieruje się regułami aktualnymi także dziś, gdy epokę walk narodowościowych winniśmy mieć w Europie poza sobą. Praca organiczna nie cechuje się spektakularnymi wynikami, jej efekty dają się poznać po dłuższym czasie, a wówczas u powierzchniowych obserwatorów budzą zdumienie. Mówca posłużył się przykładem wymiany grup szkolnych – jedno takie przedsięwzięcie wydaje się być incydentalne, gdy jednak pomnoży się je przez dziesiątki i setki w wielu latach, wówczas widać jak zmieniają wzajemne postrzeganie dwóch narodów. Podobnie inicjatywy wydawnicze, takie jak choćby Poznańska Biblioteka Niemiecka, które zyskują nie tylko uznanie za poziom edytorski, ale pomagają głębiej zrozumieć świat idei i pamięci, kształtując teraźniejszość i przyszłość kontaktów międzynarodowych.

Praca organiczna dziś oznacza dążenie do rozumienia dokonujących się procesów transformacyjnych i rozumienia ludzi: realizujących te projekty oraz będących adresatami i beneficjentami przemian. W obecnych realiach Europy praca organiczna służyć powinna zrozumieniu mechanizmów integracji i wprowadzaniu ich w życie. Łatwo sobie wyobrazić – mówił Klaus Ziemer – postać Hipolita Cegielskiego szkolącego dziś młodych adeptów gospodarki Unii Europejskiej. Podkreślił jednak, że wyniki ekonomiczne nie są najistotniejszym miernikiem efektywności pracy organicznej. O tym, że jej model jest żywotny także w warunkach zewnętrznie tak różnych od epoki Hipolita Cegielskiego decyduje ów humanistyczny wymiar sprawiający, że praca organiczna prowadzi ludzi do lepszego wzajemnego poznania i rozumienia.

Natalia Jackowska
Poznań